

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 7CoCsp/32/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4119208058
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marta Polyáková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2023:4119208058.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Marty Polyákovvej a členiek senátu JUDr. Eriky Madarászovej a JUDr. Lenky Halmešovej, v právnej veci žalobcov: 1. A. 2. U. proti žalovaným: 1. Všeobecná úverová banka, a.s., so sídlom Mlynské Nivy 1, 829 90 Bratislava, IČO: 31 320 155, zastúpený: Advokátska kancelária Remedium Legal, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 53 255 739, 2. Dražby a aukcie, s.r.o., so sídlom Jilemnického 4012/30, 036 01 Martin, IČO: 36 751 642, zastúpený: Advokátska kancelária Gallo, s.r.o., so sídlom Jilemnického 30, 036 01 Martin, IČO: 36 715 352, o určenie, že právny úkon Oznámenie o začatí výkonu záložného práva zo dňa 19.11.2018, urobený žalovaným v 1. rade je neplatný a iné, o odvolaní žalobcov v 1. a 2. rade a o odvolaní žalovaného v 1. rade proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 5. mája 2022, č. k. 18Csp/90/2019-522, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku zamietajúcom žalobu o určenie, že právny úkon Oznámenie o začatí výkonu záložného práva zo dňa 19.11.2018, urobený žalovaným v 1. rade je neplatný (I. výrok), vo vyhovujúcom výroku o určenie, že úver zo Zmluvy o úvere na bývanie „HypoPôžička“ č. U 2159113-16 zo dňa 19.09.2016 je bezúročný a bez poplatkov (IV. výrok), vo výroku zamietajúcom žalobu v časti určenia, že zmluvná podmienka v Zmluve o úvere na bývanie „HypoPôžička“ č. U 2159113-16 zo dňa 19.09.2016 v bode 6. Zmluvná pokuta je neplatná (V. výrok), vo výroku zamietajúcom žalobu voči žalovanému v 2. rade (VII. výrok) a vo výroku o nároku na náhradu trov konania žalovaného v 2. rade voči žalobcom v 1. a 2. rade (VIII. výrok) p o t v r d z u j e .

II. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcom výroku o určenie, že zmluvná podmienka v Zmluve o úvere na bývanie „HypoPôžička“ č. U 2159113-16 zo dňa 19.09.2016 v znení: „Výška poplatku za poskytnutie úveru 582,40 eura“ je neprijateľná (III.) m e n í tak, že žalobu v tejto časti z a m i e t a .

III. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku zamietajúcom žalobu o určenie, že právny úkon vyhlásenie predčasnej okamžitej splatnosti úveru, urobený žalovaným v 1. rade je neplatný (II. výrok) spolu so závislým výrokom o nároku na náhradu trov konania žalovaného v 1. rade voči žalobcom v 1. a 2. rade (VI. výrok) z r u š u j e a vec v tejto časti v r a c i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom žalobu v časti určenia, že právny úkon Oznámenie o začatí výkonu záložného práva zo dňa 19.11.2018 urobený žalovaným v 1. rade je neplatný, zamietol (I. výrok). Zamietol tiež žalobu v časti určenia, že právny úkon vyhlásenie predčasnej okamžitej splatnosti úveru urobený žalovaným v 1. rade je neplatný (II. výrok). Určil, že zmluvná podmienka v Zmluve o úvere na bývanie "HypoPôžička" č. U 2159113-16 zo dňa 19.09.2016 v znení: "Výška poplatku za

poskytnutie úveru 582,40 eur", je neprijateľná (III. výrok). Tiež určil, že úver zo Zmluvy o úvere na bývanie "HypoPôžička" č. U 2159113-16 zo dňa 19.09.2016 je bezúročný a bez poplatkov (IV. výrok). Žalobu v časti určenia, že zmluvná podmienka v Zmluve o úvere na bývanie "HypoPôžička" č. U 2159113-16 zo dňa 19.09.2016 v bode 6. Zmluvná pokuta v znení: Klient a Banka sa dohodli, že v prípade porušenia povinnosti klienta zakladajúcich právo Banky na predčasné splatenie Úveru podľa tejto Úverovej zmluvy a príslušných ustanovení OP má Banka nárok na úhradu zmluvnej pokuty vo výške 10 % z výšky dlžného zostatku Úveru ku dňu porušenia povinnosti Klienta zakladajúcich právo Banky na predčasné splatenie Úveru podľa príslušných ustanovení Úverovej zmluvy maximálne však vo výške 331,00 eur. Zmluvnú pokutu podľa tohto článku Úverovej zmluvy bude Banka účtovať Klientovi iba v prípade, pokiaľ Banka zároveň neúčtovala Klientovi aj úrok z omeškania je neplatná, zamietol (V. výrok). Žalovanému v 1. rade priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcom v I. a v 2. rade vo výške 20 % s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (VI. výrok). Žalobu voči žalovanému v 2. rade zamietol (VII. výrok) a žalovanému v 2. rade priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcom v I. a v 2. rade vo výške 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na ustanovenia § 137 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), § 2 písm. d), § 1 ods. 2, 4 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o spotrebiteľských úveroch“), § 52 ods. 1, 3, 4, § 53 ods. 6, § 544 ods. 1, 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“), § 1 ods. 1, 3a ods. 1, 2, 3 prvej vety nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 1, 2, 3, 4, 5, § 8 ods. 1, 2, § 13 ods. 1, 2, 3, 4 a 5, § 15 ods. 1, 2 zákona č. 90/2016 Z. z. o úveroch na bývanie a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o úveroch na bývanie“) na základe čoho dospel k záveru, že žaloba žalobcu je čiastočne dôvodná.

2. Súd prvej inštancie posúdil zmluvu o spotrebiteľskom úvere uzatvorenú medzi žalobcami v 1. a 2. rade a žalovaným v 1. rade zo dňa 19.09.2016, ktorá bola zabezpečená záložným právom, ako spotrebiteľskú, na ktorú sa vzťahuje Zákon o úveroch na bývanie ako aj Občiansky zákonník. V odôvodnení rozhodnutia konštatoval, že predmetom žaloby žalobcov po pripustení zmeny petitu žaloby bolo určenie, že právny úkon oznámenie o začatí výkonu záložného práva zo dňa 19.11.2018 urobený žalovaným v 1. rade je neplatný a tiež, že je neplatný právny úkon vyhlásenie predčasnej okamžitej splatnosti úveru urobený žalovaným v 1. rade. Súd prvej inštancie predovšetkým skúmal, či majú žalobcovia na požadovanom určení naliehavý právny záujem. V súvislosti s týmto žalobným návrhom konštatoval, že s poukazom na ustanovenie § 137 písm. d) CSP je možné žiadať určenie právnej skutočnosti ako je neplatnosť úkonov a úkonov dražobníka, iba ak to ustanovuje osobitný predpis. Žiadny osobitný predpis neustanovuje možnosť určiť neplatnosť úkonov dražobníka, domáhať sa určenia neplatnosti právnych úkonov záložného veriteľa smerujúcich k realizácii výkonu záložného práva. Zákon o dobrovoľných dražbách umožňuje určiť len neplatnosť samotnej dražby. Vo vzťahu určenia neplatnosti právneho úkonu vyhlásenia predčasnej okamžitej splatnosti úveru dospel k záveru, že požadované určenie má povahu predbežnej otázky. Žalovaný v 1. rade síce súdu nepredložil doručenkou k Oznámeniu o vyhlásení mimoriadnej splatnosti zo dňa 22.09.2018 zasielanej žalobkyni v 2. rade, avšak uvedené nemá vplyv na určenie neplatnosti daného právneho úkonu. S poukazom na uvedené súd žalobu v týchto uplatnených nárokoch zamietol.

3. Žalobcovia sa tiež domáhali, aby súd určil, že zmluvná podmienka v Zmluve o úvere na bývanie "HypoPôžička" č. U 2159113-16 zo dňa 19.09.2016 v znení: "Výška poplatku za poskytnutie úveru 582,40 eur" je neprijateľná. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že ide o neprijateľné zmluvné dojednanie o povinnosti zaplata spracovateľského poplatku (v bode 7. v časti Poplatky a výdavky klienta v súvislosti s úverom), ktorý si žalovaný v 1. rade započítal v okamihu uzatvorenia zmluvy a odpočítal od výšky úveru (bod 3.4 zmluvy). Takéto vedľajšie plnenie neslúži na prospech žalobcov, ale výlučne na prospech dodávateľa, čím nadobúda vlastnosť neprijateľnosti, ktorá spôsobuje hrubú nerovnováhu medzi zmluvnými stranami. Z týchto dôvodov súd žalobe v tejto časti vyhovel.

4. Vo vzťahu k určeniu, že úver zo Zmluvy o úvere na bývanie "HypoPôžička" č. U 2159113-16 zo dňa 19.09.2016 je bezúročný a bez poplatkov súd prvej inštancie poukázal na skutočnosť, že žalobcom na základe uzatvorenej zmluvy mal byť poskytnutý úver vo výške 36 982,40 Eur, ale fakticky bol žalobcom vyplatený úver vo výške 36 400 Eur, pretože z uvedeného úveru bola v prospech žalovaného v 1. rade

zrazená platba na poplatok vo výške 582,40 eura. Keďže súd prvej inštancie považoval výšku poplatku za neprijateľnú zmluvnú podmienku, potom bola RPMN nesprávne uvedený údaj. Výpočet RPMN a úver mal byť úročený z istiny 36 400 Eur, teda zo skutočne poskytnutých peňažných prostriedkov a nie zo sumy 36 982,40 Eur. S poukazom na tieto skutočnosti konštatoval, že je RPMN uvedená nesprávne a poskytnutý úver je bezúročný a bez poplatkov. Súd prvej inštancie zároveň uviedol, že zo zmluvy, ale ani z iných v spise sa nachádzajúcich listinných dôkazov nevyplýva, že by veriteľ bol býval akýmkoľvek spôsobom skúmal bonitu dlžníkov, ktorá povinnosť vyplýva priamo z ustanovenia § 15 ods. 2 Zákona o úveroch na bývanie. Žalovaný v 1. rade ako veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 8 ods. 1, a keďže ide o hrubé porušenie povinností podľa § 8 ods. 1 Zákona o úveroch na bývanie, úver i z týchto dôvodov považoval za bezúročný a bez poplatkov. Poznamenal, že pre rozhodnutie a záver o tom, že úver je bezúročný a bez poplatkov postačuje, ak súd zistí, že v zmluve chýba čo i len jedna z náležitostí uvedená v zmysle vyššie cit. zák. ust.

5. Vo vzťahu k určeniu, že zmluvná podmienka v Zmluve o úvere na bývanie "HypoPôžička" č. U 2159113-16 zo dňa 19.09.2016 v bode 6. Zmluvná pokuta v znení: Klient a Banka sa dohodli, že v prípade porušenie povinnosti klienta zakladajúcich právo Banky na predčasné splatenie Úveru podľa tejto Úverovej zmluvy a príslušných ustanovení OP má Banka nárok na úhradu zmluvnej pokuty vo výške 10 % z výšky dlžného zostatku Úveru ku dňu porušenia povinnosti Klienta zakladajúcich právo Banky na predčasné splatenie Úveru podľa príslušných ustanovení Úverovej zmluvy maximálne však vo výške 331,00 eur. Zmluvnú pokutu podľa tohto článku Úverovej zmluvy bude Banka účtovať Klientovi iba v prípade, pokiaľ Banka zároveň neúčtovala Klientovi aj úrok z omeškania, dospel súd prvej inštancie k záveru, že v spore nebolo preukázané, že by zmluvná pokuta tak ako bola dohodnutá, bola neplatná. Zmluvná pokuta je sankciou za porušenie zmluvných ustanovení, jej výška bola žalobcom známa ešte pred podpisom zmluvy, ktorú podpísali. Boli teda oboznámení s výškou zmluvnej pokuty ako aj jej charakterom, tento bol dohodnutý a predstavuje 10 % z výšky dlžného zostatku úveru ku dňu porušenia povinnosti, pričom je výška tejto pokuty aj stanovená maximálnou výškou 331 Eur, čo podľa názoru súdu nie je neprimeraná suma. S poukazom na uvedené, žalobu v tejto časti zamietol.

6. Žalobu voči žalovanému v 2. rade zamietol, nakoľko s poukazom na predmet sporu nebola daná vecná pasívna legitímácia žalovaného v 2. rade, nakoľko žalovaný v 2. rade nebol účastníkom žiadnych právnych úkonov uzatvorených so žalobcami, a to záložnej zmluvy, ani zmluvy o úvere na bývanie, teda nebol preukázaný žiadny právny vzťah, ktorý by zakladal jeho pasívnu vecnú legitímáciu v danom spore.

7. O trovách konania rozhodol s poukazom na § 255 ods. 1 CSP. Konštatoval, že žalobcovia sa domáhali piatich nárokov, úspech žalobcov bol v dvoch nárokoch - určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru a určenia, že poplatok za poskytnutie úveru je neprijateľná zmluvná podmienka, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje 40 %. Úspech žalovaného v 1. rade predstavujú výroky, ktorým súd žalobu vo zvyšku zamietol, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje 60 %. Čistý úspech žalovaného v 1. rade teda predstavuje 20 % (60 % - 40 %). Žalovanému v 1. rade tak vzniklo právo na náhradu trov konania v rozsahu 20 %. Nebolo pritom tvrdené a súd prvej inštancie nezistil dôvody hodné osobitného zreteľa (§ 257 CSP), pre ktoré by žalovanému v 1. rade nárok na náhradu trov konania voči žalobcom nemal priznať. Poukázal na postoj žalovaného v 1. rade, ktorý mal záujem sa mimosúdne dohodnúť s tým, že bol ochotný upustiť od výkonu záložného práva, odpustiť sankčné poplatky a úroky z omeškania, pričom žalobcovia by riadne splácali ďalej sumu, a to v prípade späťvzatia žaloby. Žalobcovia však so žalovaným v 1. rade dohodu neuzatvorili. O výške náhrady trov konania bude rozhodnuté v zmysle § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. Vo vzťahu k žalovanému v 2. rade súd žalobu zamietol, a preto žalovaný v 2. rade má podľa § 255 ods. 1 CSP nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Súd dôvody hodné osobitného zreteľa s poukazom na ustanovenie § 257 CSP zistené u strán sporu ani v okolnostiach veci zistené neboli, keď súd vyzval žalobkyňu v 2. rade, či trvá na žalobe vo vzťahu žalovanému v 2. rade, pričom uviedla, že žalobu vo vzťahu k žalovanému v 2. rade neberie späť. O výške trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozhodnutia a to samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods.2 CSP).

8. Uvedený rozsudok súdu prvej inštancie napadli vo výrokoch I., II., V., VI., VII., VIII. žalobcovia v 1. a 2. rade z odvolacích dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. a), b), d), e), f), g), h) CSP. Domáhali sa, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok vo výrokoch I., II., V., VI., VII., VIII. a vrátil vec na nové konanie a nové rozhodnutie. Namietali, že napadnutý rozsudok je nepresvedčivý, arbitrárny a nepreskúmateľný. Uviedli, že podľa zákona je úver bezúročný a bez poplatkov, z čoho je

nesporné, že žalobca nebol v omeškaní so splácaním úveru a z toho dôvodu nemohlo dôjsť k platným právnym úkonom žalovaných dodávateľov a vyhlásenie predčasnej okamžitej splatnosti úveru urobeným žalovaným v 1. rade, následne nemohli byť urobené právne úkony žalovaným v 1. rade Oznámenie o začatí výkonu záložného práva zo dňa 19.11.2018, pretože z neplatného právneho úkonu nevzniknú platné právne úkony a z nepráva nevznikne právo. Tvrdili, že žalobca nemal právo uplatniť § 53 ods. 9 a § 565 OZ. Uviedli, že dodávateľ predformuloval znenie zmluvy bez toho, aby spotrebiteľ mal možnosť obsah zmluvy ovplyvniť. Cena zmluvy bola predformulovaná v rozpore s nariadením vlády SR č. 87/1995 Z. z. Úver mal byť poskytnutý podľa zmluvy vo výške 36 982,40 Eur, pričom bol poskytnutý len vo výške 36 400 Eur. Vzhľadom na uvedené rozhodol súd o neprijateľnosti poplatku za poskytnutie úveru vo výške 582,40 Eur. Poukázali na to, že zo zmluvy vyplýva rôzne dojednaná odplata. 1. Cena zmluvy: celková čiastka, ktorú musí klient zaplatiť v súvislosti s poskytnutým úverom 55 612 Eur. 2 Cena zmluvy vyjadrená v splátkach po 147,86 Eur x 360 mesiacov = 53 229,60 Eur. 3. Cena zmluvy vyjadrená v splátkach s poistením, ktoré si spotrebiteľ neobjednal vo výške 4,40 Eur mesačne spolu so splátkou úveru = 152,26 Eur x 360 mesiacov = 54 813,60 Eur. 4. Cena zmluvy uvedená ako odplata podľa úverovej zmluvy percentom 4,29 % z poskytnutých peňažných prostriedkov vypočítaná zo sumy 36 982,40 Eur odporuje zákonu, pričom je vypočítaná aj z prostriedkov, ktoré spotrebiteľ nedostal, to znamená, že platí úrok aj z peňazí, ktoré nedostal, pretože tak je to uvedené v bode 19. Uviedli, že úver mal byť úročený sumou 2,59 % a nie 4,29 %, preto je RPMN v zmluve uvedená nesprávne. Z uvedeného vyplýva, že cena v úverovej zmluve nie je dohodnutá určite a zrozumiteľne, pričom ide o neplatný právny úkon s poukazom na § 37 OZ a § 39 OZ. Ďalej uviedli, že sa domáhajú určenia neplatnosti úkonu oznámenie o vyhlásení predčasnej okamžitej splatnosti úveru z dôvodu právnej istoty, pretože žalovaný v 1. rade môže kedykoľvek znova vykonať záložné právo formou dobrovoľnej dražby a žiadať o zaplatenie úveru naraz. Tiež namietali, že súd zamietol žalobu v časti o určenie neplatnosti neprijateľnej podmienky, a to zmluvnej pokuty, pričom nepochybne ide o neprijateľnú podmienku, pretože žalovaný má nárok na úroky z omeškania ako sankciu za porušenie povinnosti splácať úver včas. Zmluvná pokuta je duplicitná sankcia, čo je neprípustné. Konštatovanie súdu, že zmluvná pokuta vo výške 331 Eur nie je neprimeraná považoval za svojvoľné, neopierajúce sa o žiadnu právnu normu. Žalobcovia napadli aj priznaný nárok na náhradu trov konania z dôvodu, že vec nie je právoplatne skončená a nie je možné ustáliť konečný úspech strán. Žalovaný v 1. rade spôsobil ujmu na právach žalobcov, z čoho následne vznikol spor v prejednávanej veci, a preto nemá povinnosť znášať žiadne náklady spojené s týmto súdnym sporom. Všetky náklady majú byť na ťarchu žalovaného v 1. rade, i trovy žalovaného v 2. rade, s ktorým žalovaný v 1. rade dojednal dražbu v rozpore so zákonom. Namietali názor súdu prvej inštancie, že žalovaný v 2. rade nie je pasívne legitimovaný, pretože porušil základné práva a slobody žalobcov, ktorí sa domáhali i voči nemu nariadenia neodkladného opatrenia, o ktorom súd rozhodol. Súd už vo veci nariadenia neodkladného opatrenia rozhodol o pasívnej vecnej legitimácii tým, že pripustil návrh na nariadenie neodkladného opatrenia. Odôvodnenie súdu prvej inštancie v bode 34. považuje za nepreskúmateľné, keď na jednej strane súd konštatoval, že žalovaný v 1. rade nebol oprávnený vyžadovať od žalobcov jednorazové splatenie úveru, preto je nepochopiteľné, preto súd vo výroku II. žalobu zamietol. Žalovaný v 1. rade nekonal s odbornou starostlivosťou ako ustálil aj súd prvej inštancie, preto je nepresvedčivé aj rozhodnutie o trovách konania. Z uvedeného dôvodu by nemal mať nárok na náhradu trov konania. Žalobca zaplatil všetky splátky, ale žalovaný v 1. rade mu neposkytol výpis z úverového účtu, a z tohto dôvodu vznikol spor medzi stranami. Doposiaľ sa žalobcovia nachádzajú v stave právnej neistoty, pretože nevedia predpokladať úmysly a konanie žalovaného v 1. rade a žalovaného v 2. rade.

9. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch III., IV. a VI. napadol odvolaním v zákonnej lehote aj žalovaný v 1. rade, domáhajúc sa, aby odvolací súd rozsudok v napadnutej časti zmenil tak, že žalobu zamietne a prizná žalovanému v 1. rade voči žalobcom nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania resp. v uvedenom rozsahu zruší a vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Žalovaný v 1. rade sa nestotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že zmluvná podmienka v Zmluve o úvere na bývanie „HypoPôžička“ č. U 2159113-16 zo dňa 19.09.2016 v znení: „Výška poplatku za poskytnutie úveru 582,40 eur“, je neprijateľná. Namietal, že súd nebral na zreteľ skutočnosť, že poplatky predstavujú zmluvné ustanovenia, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, a preto sú vylúčené zo súdneho prieskumu neprijateľných podmienok (viď § 53 ods. 1 druhá veta Občianskeho zákonníka. Rovnaký záver prijala i česká právna teória. K českej právnej teórii sa v tejto otázke pripojila i súčasná (a už ustálená) česká judikatúra (Najvyšší súd Českej republiky a Ústavný súd Českej republiky nevynímajúc), podľa ktorej napr. poplatky spojené s (aj spotrebiteľským) úverom boli a sú bežnou praxou na danom segmente trhu. Len skutočnosť že poplatok neslúži na prospech spotrebiteľa, nemôže byť základom pre jeho určenie ako neprijateľného zmluvného

dojednania. Ako už bolo uvedené, poplatok za poskytnutie úveru predstavuje jednu z foriem ceny/odplaty za úver a vo svojej podstate slúži ako protiplnenie pre veriteľa za poskytnutie finančných prostriedkov. S poukazom na § 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. a § 2 ods. 1 písm. f), § 13 ods. 4 zákon č. 90/2016 Z. z. konštatoval, že je nepochybné, že aj zákonodarca, ako jednu z foriem odplaty za úver na bývanie pripúšťal dojednanie poplatkov, pričom ale požadoval ich transparentné uvedenie priamo v zmluve o úvere na bývanie. Dojednaný poplatok za poskytnutie úveru teda predstavuje odplatu veriteľa za úver, ktorého dojednanie pripúšťa obchodný zákonník, občiansky zákonník ako aj zákona č. 90/2016 Z. z. Jeho výšku 1,6 % z výšky dojednaného úveru rovnako nie je možné považovať za neprimeranú. Tiež uviedol, že napadnutá zmluvná podmienka nespĺňa primárny predpoklad na určenie neprijateľnosti, a to nerovnováhou v právach a povinnostiach. Poplatok za poskytnutie úveru bol uhradený z prostriedkov úveru vzájomným započítaním výlučne na základe voľby žalobcov. Podľa ust. 9.2 zmluvy mali žalobcovia možnosť tento poplatok uhradiť nie len z prostriedkov úveru, ale aj jeho poukázaním na žalovanou uvedený účet z vlastných prostriedkov. Zmluvné ustanovenie o dojednaní poplatku za poskytnutie úveru v započítaní časti istiny na jeho úhradu, bolo medzi kontrahujúcimi stranami dojednané určito, jasne a zrozumiteľne, v samostatnom čl. zmluvy a zároveň ho treba považovať za individuálne dojednané, nakoľko si tento spôsob úhrady poplatku vybral žalobca, pričom mal možnosť inej voľby, a preto je takéto dojednanie vylúčené spod súdnej kontroly v zmysle ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti poukázal na uznesenie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 1CoCsp/4/2022 z 12.04.2022. Podľa názoru súdu prvej inštancie bol v zmluve uvedený nesprávny údaj o celkovej výške spotrebiteľského úveru vo výške 36 982,40 Eur, keďže v deň čerpania bola žalovanému zúčtovaná suma vo výške 582,40 Eur ako poplatok za poskytnutie úveru, ktorý považuje za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Výška úveru bola preto podľa názoru súdu 36 400 Eur. S týmto tvrdením sa žalovaný v 1. rade nestotožnil, pretože ako uviedol vyššie dojednaný poplatok za poskytnutie úveru nie je možné považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Tiež súd prvej inštancie považoval RPMN uvedenú nesprávne a poskytnutý úver za bezúročný a bez poplatkov. V súvislosti s nesprávne uvedenou RPMN namietal, že súd prvej inštancie opomenul skutočnosť, že poskytnutý úver na bývanie sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, len ak v je uvedená nesprávna RPMN v neprospech spotrebiteľa. Za RPMN uvedenú v neprospech spotrebiteľa je možné považovať taký prípad, keď je v zmluve uvedená nižšia RPMN ako je jej skutočná hodnota. Spotrebiteľ je teda presvedčený, že jeho úveru je „lacnejší“ ako je to v skutočnosti. Ak by bol žalobcom poskytnutý úver vo výške 36 400 Eur, ktorý by sa zaviazali splácať formou pravidelných 360 mesačných splátok vo výške 147,86 Eur, zároveň by splácali mesačne povinné poistenie vo výške 4,4 Eur, zaplatili poplatok za ocenenie nehnuteľnosti 150 Eur a správny poplatok vo výške 66 Eur, výsledkom by nebola vyššia RPMN, ale totožná hodnota RPMN ako je uvedená v zmluve - 3,03 %. Z uvedených dôvodov dospel k záveru, že poskytnutý úver nie je možné považovať za bezúročný a bez poplatkov. Žalovaný v 1. rade v súvislosti s tvrdením súdu, že by veriteľ bol býval akýmkoľvek spôsobom skúmal bonitu dlžníkov uvádza, že riadne skúmanie bonity nebolo podľa jeho názoru medzi stranami sporné. Žalobcovia síce poukazovali na nedodržanie „odbornej starostlivosti žalovanej“ podľa ust. § 7 zákona č. 129/2010 Z. z., avšak sporná zmluva sa týmto predpisom nespravuje. Žalovaný v 1. rade preto tieto námietky nepovažoval za relevantné a považoval ich za vyriešené poukázaním na to, že na zmluvu predmetné ust. nemôže byť aplikované. Súd prvej inštancie odôvodnení rozhodnutia uvádza, že zástupca žalobcov na pojednávaní namietal riadne skúmanie bonity, avšak neuviedol na ktorom konkrétnom pojednávaní sa tak malo stať. Žalovaný v 1. rade nemá žiadnu vedomosť o takejto námietke. Otázkou riadneho skúmania bonity považoval za nesporné skutkové tvrdenie podľa ust. § 150 Civilného sporového poriadku. Následne poukázal na uznesenie Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 6CoCsp/37/2020 z 23.06.2021. Bol toho názoru, riadne skúmanie bonity je potrebné považovať za nesporné skutkové tvrdenie, ktoré žalovaný v 1. rade nemal povinnosť preukazovať. Nad rámec uvedeného dodal, že odborná starostlivosť pri posudzovaní schopnosti žalobcov splácať úver (t.j. pri posudzovaní bonity) bola zachovaná. Dopytom do Sociálnej poisťovne, ktorý predložil v prílohe bol overený príjem žalobcov vo výške 930 Eur. Zároveň v prílohe predložili dopyty do Úverového registra na oboch žalobcov, ktorými boli overené mesačné úverové zaťaženie. Náklady žalobcov v čase posudzovania žiadosti boli výške 276,05 Eur (náklady z registra vo výške 115 Eur + náklady CFH, úver č. 8016035 s mesačnou splátkou 161,05 Eur = 276,05 Eur). Žalobcovia uviedli jedno nezaopatrené dieťa. Platobná kapacita:

PRÍJMY

Priemerný príjem spolužiadateľov 930 Eur

VÝDAVKY

Náklady na register, žiadosť, CFH 276,05 Eur

Životné minimum žiadateľ 198,09 Eur

Životné minimum spolužiadateľ 138,19 Eur

Životné minimum nezaopatrené dieťa 90,42 Eur

DISPONIBILNÝ PRÍJEM 227,25 Eur

Splátka úveru 152,26 Eur

Bol preto toho názoru, že schodnosť žalobcov splácať poskytnutý úver bola v spornom prípade overená riadne.

10. Žalovaný v 2. rade k odvolaniu žalobcov uviedol, že sa stotožňuje s odvolaním žalovaného v 1. rade. Poukázal na to, že z odvolania žalobcov nie je celkom jasné, čo žalobcovia navrhujú. Voči žalovanému v 2. rade bola žaloba zamietnutá, a toto zamietnutie bolo odôvodnené v bode 36 prvoinštančného rozsudku. Žalovaný v 2. rade navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v bodoch VII. a VIII. potvrdil. Zároveň si uplatnil aj trovy odvolacieho konania.

11. Žalovaný v 1. rade vo vyjadrení k odvolaniu žalobcov uviedol, že sa stotožňuje s rozsudkom Okresného súdu Nitra čo do výrokov I., II., V. a VII. Podľa jeho názoru, žalobcovia neuviedli žiadne skutočnosti, ktoré by spochybňovali rozsudok čo do výrokov I., II., V. a VII. Voči zvyšným výrokom III., IV. a VI. podal vlastné odvolanie, na ktorom trvá.

12. Žalobcovia vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného v I. rade uviedol, že poplatok za poskytnutie úveru 582,40 Eur je dôvodné považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku s poukazom na judikatúru nemeckého Najvyššieho spolkového súdneho dvora, ktorý vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa, preto či už administratívna agenda alebo posúdenie bonity predstavujú plnenia, ktoré nie sú v záujme spotrebiteľa, a preto s poplatkami za takého plnenia sa spája záver o ich neprijateľnosti. Cena za poskytnutie úveru je odplatom, ktorá je zákonom stanovená a zahŕňa všetky náklady spojené s úverom, z čoho je nesporné, že predmetný poplatok mal byť zahrnutý do ceny resp. odplaty úveru a podľa nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. mal byť zahrnutý do percenta z výšky poskytnutého úveru. Ďalej uviedli, že RPMN mala byť vypočítaná zo sumy skutočne poskytnutého úveru. Všetky náklady vrátane poplatkov uvedených v zmluve a poistenia musia byť podľa zákona zahrnuté do % RPMN. V súvislosti so skúmaním bonity poukázali na to, že veriteľ mal zohľadniť výdavky, ktoré nie sú uvedené žalovaným v 1. rade ani v jeho odvolaní, a to odvody na zdravotné a sociálne poistenie a daň zo mzdy, pretože ako vyplýva z uvedenej Platobnej kapacity, uvedenej žalovaným v 1. rade v odvolaní, priemerný príjem spolužiadateľov bol 930 Eur podľa Sociálnej poisťovne, pričom ide o vymeriavací základ, a to znamená hrubý príjem, z ktorého sa odvádza poistné a daň z príjmu, z čoho vyplýva, že žiaden disponibilný príjem žiadateľa na platenie ďalšieho úveru nemali. Dodávateľ bol povinný vziať do úvahy čistý príjem žiadateľov a nie priemerný príjem resp. vymeriavací základ oznámený Sociálnou poisťovňou, a.s.. Z uvedeného je nesporné, že dodávateľ nekonal s odbornou starostlivosťou pri posudzovaní schopnosti splácať úver. Pri skúmaní bonity mal byť zohľadnený i poskytnutý úver spoločnosťou Consumer Finance Holding, a.s. vo výške 8 000 Eur zo dňa 23.08.2016 s mesačnou splátkou 107,45 Eur. Je dôvodné uviesť, že žalobcovia - spotrebitelia mali i iné úvery ako vyplýva z priložených listín k dovolaniu, ktoré svedčia v neprospech žalovaného v 1. rade. Námitku, že žalovaný nepostupoval s odbornou starostlivosťou uviedol zástupca žalobkyne v 2. rade na pojednávaní dňa 24.02.2022 ako vyplýva zo zápisnice z pojednávania, pričom odkázala na § 10 až § 15 zákona č. 90/2016 Z. z. K uzneseniu Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1CoCsp/4/2022 z 12.04.2022 uviedli, že je v prejednávanej veci neaplikovateľné a súd nie je viazaný odôvodnením uvedeného rozhodnutia, pričom ide o riešenie rozdielne otázky. Boli toho názoru, že bola zachovaná kontradiktórnosť konania, pričom protistrane boli známe skutočnosti tvoriace predmet sporu a bolo preukázané na správny predpis, a to zákon č. 90/2016 Z. z. Záverom uviedli, že námietky žalovaného v 1. rade v odvolaní nie sú odvolacími dôvodmi.

13. Žalovaný v 1. rade vo vyjadrení k vyjadreniu žalobcov uviedol, že v súvislosti s podaným vyjadrením žalobcov poukazuje na Rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 13Csp/221/2018 zo dňa 19.11.2021, konkrétne na bod 18 až 24 odôvodnenia tohto rozsudku. V odôvodnení sa súd rozsiahlo vysporiadal s tým, že poplatky ako také je potrebné považovať za cenové dojednanie, týkajú sa hlavného predmetu plnenia, a preto sú vylúčené zo súdneho prieskumu neprijateľnosti. Žalovaný v 1. rade sa s uvedeným odôvodnením plne stotožňuje. Tiež upriamili pozornosť na body 25 a nasl. predloženého rozsudku. V ňom sa Okresný súd Prešov veľmi rozsiahlo vysporiadal aj so skutočnosťou, že na narušenie rovnováhy právnych vzťahov je nutné predpokladať, že zmluvná podmienka musí mať na spotrebiteľa značný ekonomický vplyv vzhľadom na hodnotu transakcie. Ako už uviedol v podanom odvolaní tento predpoklad podľa jeho názoru dojednaný poplatok nespĺňa. Poplatok za poskytnutie úveru bol

zohľadnený v odplate za úver rovnako ako vo výpočte RPMN ako náklad na úver. Pokiaľ ide o výpočet RPMN a zohľadnenie poplatku, poukázali na to, že je matematicky irelevantné či sa použije plná výška úveru na jednej strane rovnice na výpočet RPMN a následne sa na druhej strane rovnice v nultej splátke použije spracovateľský poplatok alebo sa na jednej strane rovnice použije ako výška úveru použije suma úveru po odpočítaní spracovateľského poplatku a na druhej strane už nebude do nultej splátky vstupovať spracovateľský poplatok. Uvedené preukázal aj predloženým výpočtom zo stránky <https://rpmn.nbs.sk/>, kde namodeloval obdobnú situáciu ako na tunajšom súde pre prípad kedy bol zahľadnený poplatok aj pre prípad kedy tento poplatok zohľadnený nebol. Preto nie je možné súhlasiť s názorom súdu, že RPMN je v zmluve o úvere zohľadnená nesprávne. Pokiaľ ide o údajne vznesenú námietku ku skúmaniu bonity, žalovaný v 1. rade naďalej trvá na tom, že skúmanie bonity nebolo sporné. V prípade ak žalobcovia tvrdia, že vzniesli túto námietku na pojednávaní zo dňa 24.02.2022 a táto skutočnosť vyplýva zo zápisnice, poukázal na to, že takáto zápisnica nebola žalovanému v 1. rade doručená. Žalovaný v 1. rade naďalej trvá na tom, že nemá žiadnu vedomosť o takejto námietke žalobcov.

14. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 CSP a § 380 ods. 1 CSP) a viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie (§ 383 CSP) prejednal vec bez nariadenia pojednávania s verejným vyhlásením rozsudku pri splnení si povinnosti upravenej v ustanovení § 219 ods. 3 CSP a po prejednaní veci dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné vo výroku zamietajúcom žalobu o určenie, že právny úkon Oznamenie o začatí výkonu záložného práva zo dňa 19.11.2018 urobený žalovaným v 1. rade je neplatný (I. výrok), vo vyhovujúcom výroku o určenie, že úver zo Zmluvy o úvere na bývanie „HypoPôžička“ č. U 2159113-16 zo dňa 19.09.2016 je bezúročný a bez poplatkov (IV. výrok), vo výroku zamietajúcom žalobu v časti určenia, že zmluvná podmienka v Zmluve o úvere na bývanie „HypoPôžička“ č. U 2159113-16 zo dňa 19.09.2016 v bode 6. Zmluvná pokuta (V. výrok), vo výroku zamietajúcom žalobu voči žalovanému v 2. rade (VII. výrok) a vo výroku o nároku na náhradu trov konania žalovaného v 2. rade voči žalobcom v 1. a 2. rade (VIII. výrok) podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdiť. Rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcom výroku o určenie, že zmluvná podmienka v Zmluve o úvere na bývanie „HypoPôžička“ č. U 2159113-16 zo dňa 19.09.2016 v znení: „Výška poplatku za poskytnutie úveru 582,40 Eur“ je neprijateľná podľa § 388 CSP zmeniť tak, že žalobu v tejto časti zamietá a rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku zamietajúcom žalobu o určenie, že právny úkon vyhlásenie predčasnej okamžitej splatnosti úveru urobený žalovaným v 1. rade je neplatný (II. výrok) spolu so závislým výrokom o nároku na náhradu trov konania (VI. výrok) podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP v spojení s § 391 ods. 1 CSP zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

15. Z obsahu spisu vyplýva, že dňa 19.09.2016 uzatvorili žalobcovia v 1. a 2. rade ako spoludlžníci so žalovaným v 1. rade ako veriteľom zmluvu o úvere na bývanie „HypoPôžička“ č. U 2159113-16, na základe ktorej poskytol žalovaný v 1. rade žalobcom úver vo výške 36 982,4 Eur pričom časť úveru vo výške 36 400 Eur im bola prevedená na účet. Výška RPMN bola v zmluve uvedená 3,03 % vypočítaná z nasledovných nákladov: celkové náklady dlžníka 18 629,60 Eur z toho - výška úrokovej sadzby 2,59 % p. a., výška poplatku za poskytnutie úveru 582,4 Eur, výška mesačnej splátky poisťného pri poistení nehnuteľnosti 4,4 Eur, výška mesačnej anuitnej splátky bez splátok poisťného 147,86 Eur, celkovo počet anuitných splátok 360 mesiacov, lehota splatnosti úveru 360 mesiacov, výška úveru 36 982,40 Eur, vynaložené náklady klienta na ocenenie nehnuteľnosti 150 Eur, správny poplatok za návrh na vklad záložného práva k nehnuteľnostiam v prospech banky vo výške 66 Eur. Zároveň dňa 19.06.2016 uzatvorili zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č. Z. 2159113-16 predmetom, ktorej bolo zabezpečenie poskytnutého úveru. Dňa 17.07.2019 žalobcovia doručili Okresnému súdu Nitra žalobu o určenie neplatnosti Zmluvy o úvere na bývanie „HypoPôžička“ č. U 2159113-16 a návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zdržať sa výkonu záložného práva a úkonov smerujúcich k realizácii dobrovoľnej dražby. Žalobu odôvodnili tým, že úverová zmluva je plná neprijateľných zmluvných podmienok. Žalovaný v 1. rade začal s výkonom záložného práva, ktorý bol žalobcom oznámený dňa 19.11.2018, prostredníctvom žalovaného v 2. rade. Žalovaný v 2. rade im zaslal oznámenie o dražbe zo dňa 03.07.2019 ohlásenej na deň 22.08.2019. Vzhľadom na to, že sa domnievali, že výkon dražby je protiústavný, podali návrh na nariadenie neodkladného opatrenia. Súd prvej inštancie uznesením č. k. 18Csp/90/2019-57 zo dňa 30.07.2019 nariadil neodkladné opatrenie. Krajský súd v Nitre, rozhodujúc o odvolaní žalovaného v 2. rade proti uzneseniu o nariadení neodkladného opatrenia rozhodol tak, že uznesenie súdu prvej inštancie vo vyhovujúcej časti týkajúcej sa žalovaného v 2. rade tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia voči žalovanému v 2. rade zamietol. Súd prvej inštancie uznesením č. k. 18Csp/90/2019-382 zo dňa 08.09.2021 pripustil zmenu žaloby tak, že: I. Súd určuje, že právny

úkon Oznámenie o začatí výkonu záložného práva zo dňa 19.11.2018 urobený žalovaným v 1. rade je neplatný. II. Súd určuje, že právny úkon vyhlásenie predčasnej okamžitej splatnosti úveru urobený žalovaným v 1. rade je neplatný. III. Súd určuje, že zmluvná podmienka v Zmluve o úvere na bývanie „HypoPôžička“ č. U 2159113-16 zo dňa 19.09.2016 v znení: „Výška poplatku za poskytnutie úveru 582,40 eur“ je neprijateľná. IV. Súd určuje, že úver zo Zmluvy o úvere na bývanie „HypoPôžička“ č. U 2159113-16 zo dňa 19.09.2016 je bezúročný a bez poplatkov. V. Súd určuje, že zmluvná podmienka v Zmluve o úvere na bývanie „HypoPôžička“ č. U 2159113-16 zo dňa 19.09.2016 v bode 6. Zmluvná pokuta v znení: Klient a Banka sa dohodli, že v prípade porušenie povinnosti klienta zakladajúcich právo Banky na predčasné splatenie Úveru podľa tejto Úverovej zmluvy a príslušných ustanovení OP má Banka nárok na úhradu zmluvnej pokuty vo výške 10 % z výšky dlžného zostatku Úveru ku dňu porušenia povinnosti Klienta zakladajúcich právo Banky na predčasné splatenie Úveru podľa príslušných ustanovení Úverovej zmluvy maximálne však vo výške 331,00 Eur. Zmluvnú pokutu podľa tohto článku Úverovej zmluvy bude Banka účtovať Klientovi iba v prípade, pokiaľ Banka zároveň neúčtovala Klientovi aj úrok z omeškania je neplatná. VI. Žalobcovia majú voči žalovanému v 1. rade nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %. O zmenenej žalobe rozhodol súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom.

16. Keďže žalobcovia ako aj žalovaný v 1. rade podali proti rozsudku súdu prvej inštancie opravný prostriedok, odvolací súd sa musel zaoberať zásadou uvedenou v č. 16 ods. 3 CSP, teda zákazom zmeny k horšiemu (reformatio in peius), podľa ktorej súd konajúci a rozhodujúci o uplatnenom opravnom prostriedku nemôže zásadne rozhodnúť horšie, ako pre uplatniteľa opravného prostriedku vyplýva z napadnutého rozhodnutia. Z uvedenej zásady existuje výnimka, keď objektívne nie je možné vyhodnotiť nepriaznivejšie účinky voči procesnej strane, a to práve vtedy, keď obe procesné strany uplatnia opravný prostriedok nezávisle od seba, a preto bola z uvedeného dôvodu v prejednávanej veci aplikácia princípu zákazu reformatio in peius vylúčená. Z uvedeného dôvodu odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu.

17. Odvolací súd sa stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie vo vzťahu k zamietnutiu žaloby v časti o určenie, že právny úkon Oznámenie o začatí výkonu záložného práva zo dňa 19.11.2018 urobený žalovaným v 1. rade je neplatný, s poukazom na § 137 písm. d) CSP. Určenie uvedenej právnej skutočnosti nie je predpokladané žiadnym zákonom a vyhovenie žalobe v tejto časti by žalobcom neposkytlo primeranú ochranu, ktorú podanou žalobou sledujú. Určením neplatnosti predmetného úkonu by sa určila skutočnosť späť do minulosti, ktorá by nijakým spôsobom neovplyvnila súčasnú situáciu žalobcov, pretože počas konania bolo upustené od dražby. Z uvedeného dôvodu rozsudok súdu prvej inštancie v uvedenom výroku podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil ako vecne správny.

18. Odvolací súd považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby v časti určenia neplatnosti právneho úkonu vyhlásenie predčasnej okamžitej splatnosti úveru za predčasné, pretože súd prvej inštancie uzavrel, že požadované určenie má povahu predbežnej otázky, ktorú bude súd riešiť až v prípade žaloby o určenie neplatnosti dražby, bez toho, aby sa vysporiadal s judikatúrou SDEÚ vo veci C-34/13 z 10.09.2014 a posúdil, či nemožno vyhovieť žalobe v tejto časti predísť dražbe ako takej prípadne následnému súdnemu sporu o určenie neplatnosti danej dražby a tak poskytnúť efektívnu ochranu spotrebiteľovi pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami už v tomto štádiu. Odvolací súd dáva v tejto súvislosti do pozornosti súdu prvej inštancie nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 13. júla 2023, sp. zn. III. ÚS 416/2022-68, ako aj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/268/2019. V danom prípade súd prvej inštancie žalobu posúdil v súlade s ust. § 137 písm. d) CSP, ako žalobu o určenie právnej skutočnosti. Dospel k záveru, že predmetná žaloba je procesne neprípustná, nakoľko sa nejedná o určenie právnej skutočnosti, vyplývajúcej z osobitného predpisu. V danom prípade sa žalobcovia domáhal určenia neplatnosti právneho úkonu - vyhlásenie predčasnej okamžitej splatnosti úveru, urobený žalovaným v 1. rade. Takáto žaloba ako správnej uviedol súd prvej inštancie spadá pod ust. § 137 písm. d) CSP, v zmysle ktorého žalobou možno požadovať, aby súd rozhodol o určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu. Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ to nevyplýva z osobitného predpisu (najmä z hmotného práva), nie je možné domáhať sa určenia právnej skutočnosti (napríklad, že právny úkon je neplatný). Ak takéhoto predpisu niet, nie je možné žalovať neplatnosť právneho úkonu, ale je potrebné formulovať petit na určenie, či tu právo je, alebo nie je. Odvolací súd preto skúmal, či postup súdu prvej inštancie vykazoval znaky procesného postupu, znemožňujúceho strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle CSP.

19. Podľa § 137 CSP, žalobou možno považovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu (písm. c/), alebo určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu (písm. d/). Žalobcovia sa podanou žalobou domáhali určenia neplatnosti právneho úkonu, a to vyhlásenia predčasnej okamžitej splatnosti úveru, urobený žalovaným v 1. rade s tým, že nemohlo dôjsť k zosplatneniu úveru, pretože úver je potrebný považovať za bezúročný a bez poplatkový a oni si svoju povinnosť riadne plnili. Formulácia petitu navádzala dojem procesného postupu podľa § 137 písm. d) CSP. Podľa názoru odvolacieho súdu, bol obsah žaloby a petitu mätúci, a túto rozpornosť neodstránil ani súd prvej inštancie, ktorý primárne právne argumentoval procesnou neprípustnosťou žaloby podľa § 137 písm. d) CSP (nakoľko sa nejedná o určenie právnej skutočnosti, vyplývajúcej z osobitného predpisu).

20. Podľa § 129 ods. 1 až 4 CSP, ak ide o podanie vo veci samej alebo návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, alebo zabezpečovacieho opatrenia, z ktorého nie je zrejmé, čo sa týka a čo sa s ním sleduje, alebo ide o podanie neúplné alebo nezrozumiteľné, súd vyzve toho, kto podanie urobil, aby podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorá nemôže byť kratšia ako 10 dní. V uznesení podľa odseku 1 uvedie, v čom je podanie neúplné alebo nezrozumiteľné a ako ho treba doplniť alebo opraviť a poučí ho o možnosti podanie odmietnuť. Ak sa v lehote určenej súdom podanie nedoplní alebo neopraví, súd podanie odmietne; to neplatí, ak pre uvedený nedostatok možno v konaní pokračovať. Ak sa podanie opraví alebo doplní v celom rozsahu, v súlade s výzvou podľa odseku 1, najneskôr do uplynutia lehoty na podanie odvolania proti uzneseniu o odmietnutí podania, o odvolaní proti tomuto uzneseniu môže rozhodnúť súd, ktorý ho vydal.

21. Pri riešení procesnej prípustnosti žaloby podľa § 137 písm. c) CSP alebo podľa § 137 písm. d) CSP, je nutné zaoberať sa otázkou z akého právneho vzťahu žalobcovia vyvodzujú v konaní ním uplatňovaný nárok (t. j. predmet konania. Následne tento vzťah dôsledne analyzovať a nakoniec správne vyhodnotiť a posúdiť po právnej stránke. Za účelom zabezpečenia podkladov nevyhnutných pre tento postup ukladá zákon žalobcom povinnosť uviesť už v žalobe rozhodujúce skutočnosti. Tie majú súdu umožniť, aký daný právny vzťah a z neho vyvodzovaný nárok analyzoval a právne kvalifikoval z aspektov významných tak pre posúdenie rôznych otázok procesnej povahy (napríklad obsah žaloby, právomoc, príslušnosť, procesná subjektivita), ako aj prípadné posúdenie veci samej. Žalobcovia sú povinní svoj nárok skutkovo vymedziť, nemusia ho však právne vyhodnotiť a zdôvodniť (ako predsa len v žalobe právne posúdia). Súd daným posúdením nie je viazaný (je totiž vecou súdu, aby v zmysle zásady „iura novit curia“ podal právnu kvalifikáciu uplatňovaného nároku). Pre analýzu právneho vzťahu strán a posúdenie jeho povahy z hľadiska obsahu žaloby na prejednanie a rozhodnutie o nároku, ktorý žalobcovia vyvodzujú z tohto právneho vzťahu, je tak rozhodujúce obsahové hľadisko, teda akú povahu majú práva a povinnosti strán, tvoriace obsah právneho vzťahu (5Cdo/ 120/2017). Inak povedané predmet konania (resp. obsah žaloby nie je tvorený výlučne žalobným návrhom (petitom), ale aj rozhodujúcimi skutkovými tvrdeniami - opísaním skutkového deja (causa petendi). Na základe žalobného návrhu a opísanie skutkového deja možno individualizovať predmet konania. Súd je viazaný petitom žaloby po obsahovej stránke a tento petit je potrebné vykladať v súvislosti so skutkovými tvrdeniami žalobcov v spore. Súd má skúmať celý obsah podanej žaloby, nielen samotný žalobný návrh.

22. Podľa názoru odvolacieho súdu, predmet sporu v danej veci nie je možné jednoznačne ustáliť. Zo samotného petitu žaloby síce vyplýva, že žalobcovia sa domáhali vyslovenia neplatnosti právneho úkonu a prísne formalisticky (iba z obsahu petitu) bolo možné podriaďiť danú vec pod procesný režim ust. § 137 písm. d) CSP, ale z obsahu samotnej žaloby tiež vyplýva, že mohlo ísť aj o žalobu v procesnom režime ust. § 137 písm. c) CSP. V takom prípade by mal petit žaloby ale spočívať v určení, či tu právo je, alebo nie je (napríklad vyhlásenie o okamžitej splatnosti úveru nenastalo), teda nešlo by o neplatnosť právneho úkonu.

23. Súd prvej inštancie mal za účelom ustálenia predmetu konania v zmysle § 129 CSP žalobcov poučiť o vadách ním podanej žaloby a vyzvať ich, aby v ním určenej lehote ich odstránili. Z obsahu spisu nevyplýva, že by súd prvej inštancie takto postupoval, keď dospel k záveru, že predmetná žaloba je procesne neprípustná, nakoľko sa nejedná o určenie právnej skutočnosti, vyplývajúcej z osobitného predpisu. Záver súdu prvej inštancie, že predmetná žaloba je procesne neprípustná, nakoľko sa nejedná o určenie právnej skutočnosti, vyplývajúcej z osobitného predpisu (§ 137 písm. d) CSP), bol predčasný, pričom súd prvej inštancie nepostupoval podľa § 129 CSP, a nesprávne vyhodnotil prípadný naliehavý právny záujem žalobcov podľa § 137 písm. c) CSP. Z uvedených dôvodov preto odvolací súd rozsudok

súdu prvej inštancie v tomto výroku, ako aj prislúchajúcim výroku o nároku na náhradu trov konania zrušil v zmysle ust. § 389 ods. 1 písm. b) CSP a vec mu v tejto časti vrátil na ďalšie konanie, pričom v novom konaní je súd prvej inštancie viazaný vysloveným právnym názorom odvolacieho súdu a bude postupovať v zmysle vyššie uvedeného.

24. Odvolací súd považuje dôvodné odvolanie žalovaného v 1. rade vo vzťahu k vyhláseniu súdu prvej inštancie, že zmluvná podmienka v Zmluve o úvere na bývanie „HypoPôžička“ č. U 2159113-16 zo dňa 19.09.2016 v znení: „Výška poplatku za poskytnutie úveru 582,40 Eur“ je neprijateľná. V tejto súvislosti odvolací súd dáva do pozornosti rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28.02.2022, sp. zn. 7Cdo294/2019 publikovaný v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 2/2022 pod č. 12 a ktorého sa odvolací súd pridržiava. Najvyšší súd v uvedenom rozhodnutí vyjadril právny názor s poukazom na judikatúru SDEÚ vo veci C-621/17 z 03.10.2019, konštatujúc, že poplatok za poskytnutie úveru vyjadruje poplatok za úkony na strane veriteľa, ktoré sú nevyhnutné pre uzavretie zmluvy, a ktoré sú jeho internou záležitosťou a súčasťou jeho nákladov, teda za úkony veriteľa súvisiace s poskytnutím úveru ako vypracovanie zmluvy a jej uzavretie a pod. Poplatok za poskytnutie úveru teda predstavuje cenu za poskytnutie služby veriteľom, pričom možnosť jeho uplatňovania pripúšťa zák. č. 129/2010 Z. z. a táto možnosť vyplýva aj z judikatúry SDEÚ. Nemožno teda v súvislosti s dojednaním poplatku za poskytnutie úveru dospieť k záveru o existencii nekalej zmluvnej podmienky. Právna veta citovaného rozsudku najvyššieho súdu tiež znie, že započítanie poplatku za poskytnutie úveru do RPMN je v súlade s § 9 ods. 2 písm. j) v znení účinnom do 31.03.2015 zákona č. 129/2010 Z. z. Odvolací súd si je vedomí, že v prejednávanej veci nespadá sporná zmluva pod zákon č. 129/2010 Z. z., ale pod zákon 90/2016 Z. z., ale vzhľadom na to, že ide o podobnú právnu úpravu, je možné analogicky aplikovať závery najvyššieho súdu aj na prejednanú vec. Z uvedeného dôvodu odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v jeho vyhovujúcej časti o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, a to poplatku za poskytnutie úveru, potrebné podľa § 388 CSP zmeniť, tak že odvolací súd žalobu v tejto časti zamietá. Závery súdu prvej inštancie, že započítanie poplatku v okamihu uzatvorenia zmluvy a jeho odpočítanie od výšky úveru je neprijateľné zmluvné dojednanie odvolací súd považuje za správne, avšak tieto závery súd prvej inštancie nesprávne aplikoval. Nebolo správne vyhlásiť poplatok za poskytnutie úveru za neprijateľnú zmluvnú podmienku, aj keď nebol individuálne dojednaný, ale bol vyjadrený určito, jasne a zrozumiteľne a spotrebiteľ bol s ním oboznámený a napriek tomu sa rozhodol zmluvu s dodávateľom uzavrieť. Je však potrebné započítanie poplatku za poskytnutie úveru zohľadniť nasledovne. Odvolací súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 31.05.2013, sp. zn. 4Cdo/93/2022, kde najvyšší súd konštatuje, že jednou z obligatórnych náležitostí spotrebiteľskej zmluvy je aj údaj o výške úveru, ktorého definíciu podáva ust. § 2 písm. l) Zákona o spotrebiteľských úveroch. Spotrebiteľ na základe správne v zmluve uvedených informácií o výške skutočne poskytnutého úveru, dostáva jasnú predstavu o celkovej hodnote svojho záväzku, o tom, čo vlastne spláca a akú sumu si skutočne požičal, ako aj to, akú má povahu jeho záväzkov z hľadiska nákladov s ním spojených. Zároveň nesprávne uvedený údaj môže mať za následok vplyv na správnosť ďalších údajov spotrebiteľskej zmluvy. Pokiaľ teda údaje predstavujúce obligatórne náležitosti spotrebiteľskej zmluvy nie sú uvedené v zmluve správne, nemožno hovoriť o splnení povinnosti podľa § 9 ods. 2 Zákona o spotrebiteľských úveroch, pričom nesplnenie z neho vyplývajúcej povinnosti zákon sankcionuje tým, že spotrebiteľský úver sa stáva od počiatku bezúročný a bez poplatkov (§ 11 ods. 1 písm. b) Zákona o spotrebiteľských úveroch).

25. Podľa § 2 ods. 1 písm. k) zákona č. 90/2016 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2016, celkovou výškou úveru na bývanie sa rozumie maximálna výška alebo súčet všetkých finančných prostriedkov poskytnutých na základe zmluvy o úvere na bývanie,

26. Podľa § 2 ods. 1 písm. f) zákona č. 90/2016 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2016, celkovými nákladmi spotrebiteľa spojenými s úverom na bývanie všetky náklady vrátane úrokov, peňažných plnení, daní a poplatkov akéhokoľvek druhu, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť v súvislosti so zmluvou o úvere na bývanie a ktoré sú spotrebiteľovi známe, okrem notárskych poplatkov; do celkových nákladov patria aj náklady na doplnkové služby súvisiace so zmluvou o úvere na bývanie, a to najmä poisťné, ak spotrebiteľ musí navyše uzavrieť zmluvu o poskytnutí takej doplnkovej služby, aby získal úver na bývanie alebo ho získal za ponúkaných podmienok a vrátane nákladov na ocenenie nehnuteľnosti, ak je také ocenenie potrebné na získanie úveru na bývanie okrem poplatkov za zápis prevodu vlastníctva nehnuteľnosti do katastra nehnuteľností, pričom z celkových nákladov spotrebiteľa sú vylúčené poplatky, ktoré má spotrebiteľ zaplatiť za nedodržiavanie záväzkov určených v zmluve o úvere na bývanie,

27.Podľa § 13 ods. 4 písm. písm. f) zákona č. 90/2016 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2016, zmluva o úvere na bývanie okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka 38) musí obsahovať tieto náležitosti: celkovú výšku a konkrétnu menu úveru na bývanie a podmienky upravujúce jeho čerpanie,

28.Podľa § 15 ods. 1 písm. b) zákona č. 90/2016 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2016, poskytnutý úver na bývanie sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o úvere na bývanie neobsahuje náležitosti podľa § 13 ods. 4 písm. a) až l), s) a ab),

29.V zmluve o úvere na bývanie bola uvedená celková výška úveru 36 982,40 eura, pričom žalobcom bola reálne na účet prevedená suma 36 400 eur, pretože pri uzatvorení zmluvy žalovaný v 1. rade žalobcom strhol poplatok za poskytnutie úveru vo výške 582,40 Eur. Pokiaľ teda žalovaný v 1. rade v zmluve uviedol, že žalobcom poskytol úver vo výške 36 982,40 Eur, uviedol v zmluve nepravdivý údaj, pretože žalobcom bol reálne poskytnutý úver vo výške 36 400 Eur. Celková výška úveru označuje celkovú sumu, ktorá bola daná k dispozícii spotrebiteľovi, čo vylučuje sumy, ktoré poskytovateľ úveru účtuje na úhradu nákladov súvisiacich s predmetným úverom a ktoré nie sú spotrebiteľovi reálne vyplatené. Už len skutočnosť, že v zmluve o úvere na bývanie nebola uvedená správne celková výška úveru, má za následok, že poskytnutý úver sa považuje od počiatku za bezúročný a bez poplatkov. Z tohto pohľadu je potom nadbytočné skúmať, či bola RPMN uvedená nesprávne v neprospech spotrebiteľa, aj keď dodávateľ zahrnul poplatok za poskytnutie úveru do výpočtu RPMN. Z uvedeného dôvodu odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutej vyhovujúcej časti o určenie úveru na bývanie za bezúročný a bez poplatkov podľa § 387 ods. 1 ako vecne správny potvrdil.

30.V súvislosti s námietkou žalobcov, že žalovaný v 1. rade nepostupoval s odbornou starostlivosťou v zmysle § 10 až 15 zákona č. 90/2016, je potrebné uviesť, že žalobcovia uvedené namietali na pojednávaní dňa 24.02.2022 pred vyhlásením dokazovania za skončené, čo je zaprotokolované v zápisnici o pojednávaní na č. l. 490. Na pojednávaní bol prítomný zástupca žalovaného v 1. rade, ktorý nežiadal o kópiu zápisnice o pojednávaní podľa § 99 ods. 2 CSP, teda súd nemal povinnosť ju doručovať, a preto námietka žalovaného, že im zápisnica nebola doručená je irelevantná, rovnako ako aj tvrdenie, že žalovanému v 1. rade nie je známa námietka žalobcov ohľadne skúmania ich bonity. Odvolací súd na dôkazy predložené žalovaným v 1. rade počas odvolacieho konanie majúce preukázať skúmanie bonity žalobcov, neprihliada, nakoľko podľa § 154 CSP majú strany možnosť uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí. Z dôkazu, predloženého mu v odvolacom konaní, odvolací súd dodáva, že pre odvolanie podľa Civilného sporového poriadku je typický systém neúplnej apelácie, ktorý vylučuje možnosť efektívneho uplatnenia nových skutočností a dôkazov v odvolacom konaní. Výnimkou pre odvolateľa je použitie nových prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany v odvolaní, a to za splnenia taxatívne vymedzených podmienok v zmysle § 366 CSP. Z ustanovenia § 366 CSP totiž vyplýva, že prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie možno v odvolaní použiť len vtedy: a) sa týkajú procesných podmienok, b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, d) alebo ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť pred súdom prvej inštancie. Zároveň prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvej inštancie možno uplatniť za splnenia podmienok podľa § 366, najskôr k lehote na vyjadrenie k odvolaniu (§ 373 ods. 4 CSP). Pokiaľ teda žalovaný uvádzal, že dopytom do sociálnej poisťovne bol overený príjem žalobcov vo výške 933,- eur a predložil aj dopyty do úverového registra na oboch žalobcov, ktorými boli overené mesačné úverové zaťaženie. Na toto už odvolací súd neprihliadal. Jednalo sa totiž o prostriedok, ktorý odvolateľ mohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie. Odvolací súd predloženie týchto dokladov už v odvolacom konaní nemohol akceptovať, nakoľko v danom prípade nebola splnená ani jedna z podmienok, uvedených v § 366 CSP. Preto i z týchto dôvodov je nutné považovať úver za bezúročný a bez dokladov, keďže žalovaný v 1. rade nepostupoval s odbornou starostlivosťou v zmysle § 10 až § 15 zákona č. 90/2016 Z.z..

31. Odvolací súd sa ďalej považuje za správne rozhodnutie súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby o určenie, že zmluvná podmienka v Zmluve o úvere na bývanie „HypoPôžička“ č. U 2159113-16 zo dňa 19.09.2016 v bode 6. Zmluvná pokuta je neplatná. Zároveň sa stotožňuje s odôvodnením tohto rozhodnutie uvedenom v bode 35. napadnutého rozsudku a na zdôraznenie jeho správnosti

poukazuje na § 3a nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka. V zmysle uvedeného ustanovenia, ak je predmetom spotrebiteľskej zmluvy poskytnutie peňažných prostriedkov spotrebiteľovi, sankcie za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov nesmú spolu prevýšiť priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov naposledy zverejnenú podľa osobitného predpisu (2a) pred vznikom omeškania o viac ako 10 percentuálnych bodov ročne a súčasne nesmú prevýšiť trojnásobok úrokov z omeškania podľa tohto nariadenia vlády; za rozhodujúcu sa považuje ročná percentuálna miera nákladov pre obdobný typ spotrebiteľského úveru (ods. 1). Za sankcie podľa odseku 1 sa považujú úroky z omeškania, zmluvné pokuty a akékoľvek iné plnenia za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov (ods. 2). Ak sankcie podľa odseku 1 dosiahnu výšku poskytnutých peňažných prostriedkov, následné sankcie za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov nesmú prevýšiť úroky z omeškania podľa tohto nariadenia vlády (ods. 3).

32. Odvolací súd je toho názoru, že zmluvné ustanovenie v bode 6. zmluvy o úvere na bývanie - zmluvná pokuta nie je v rozpore s vyššie citovaným nariadením vlády, pretože samotné ustanovenie vylučuje kumuláciu sankcií za omeškanie dlžníka so splácaním peňažných prostriedkov, pretože podľa citovaného zmluvného dojednania nebude dodávateľ (žalovaný v 1. rade) od spotrebiteľa požadovať úroky z omeškania a zároveň zmluvnú pokutu.

33. Odvolací súd tiež považuje za správne zamietnutie žaloby voči žalovanému v 2. rade pre nedostatok jeho pasívnej vecnej legitímácie (VII. výrok) a rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania žalovaného v 2. rade voči žalobcom v 1. a 2. rade (VIII. výrok), a preto rozsudok súdu prvej inštancie v týchto častiach podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdzuje a v celom rozsahu poukazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku v bodoch 36., 37. a 40, ktorých sa odvolací súd pridrižiava a nebude ich opakovať.

34. Vzhľadom na to, že odvolací súd zrušil výrok zamietajúci žalobu v časti o určení, že právny úkon vyhlásenie predčasnej okamžitej splatnosti úveru urobený žalovaným v 1. rade je neplatný a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, bolo potrebné podľa § 379 písm. a) CSP zrušiť aj závislý výrok o nároku na náhradu trov konania žalovaného v 1. rade voči žalobcom v 1. a 2. druhom rade (VI. výrok) a podľa § 396 ods. 3 CSP o trovách celého (teda aj odvolacieho) konania rozhodne v novom rozhodnutí súd prvej inštancie.

35. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

36. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).